

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

بررسی نقش معماری موزه در تقویت مفهوم هویت در شهرهای آینده

بابک آهانگر عزیزى*

1- مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سما اردبیل، babak.ahangar@gmail.com

∴

چکیده

امروزه با توسعه ارتباطات و پیدایش مفهوم دهکده جهانی، حفظ هویت یکی از مهمترین دغدغه های مردم و حکومتها در بسیاری از جوامع شده است. در جوامع مختلف عوامل متنوعی همچون زبان، نژاد، قومیت، مذهب و حتی شرایط طبیعی مانند وجود کوه، رودخانه، دریاچه و... می تواند در تقویت هویت جمعی موثر باشد. در این میان ویژگی های معماری و شهرسازی در یک جامعه نیز، می تواند عاملی موثر در تقویت هویت آن جامعه و حتی در مواقعی ایجاد یک هویت جدید برای آن باشد. این هویت می تواند بر اساس تفاوت معماری یک منطقه با مناطق دیگر، یا تکیه بر معماری تاریخی و سنتی یک منطقه و حتی در مواقعی می تواند بر مبنای یک تک بنای معماری همچون مسجد، کلیسا، قصر، موزه و... شکل بگیرد. در این تحقیق سعی می شود نمونه های موردی از بناهای معماری تأثیرگذار در تقویت مفهوم هویت در جوامع مختلف، و همچنین تأثیر معماری موزه در تقویت هویت جمعی ساکنین و یا ایجاد هویتی جدید در شهرهای معاصر، بر اساس اسناد و مدارک و مطالعات کتابخانه ای و همچنین مشاهدات میدانی مورد بررسی قرار گیرد.

واژه های کلیدی: هویت، معماری موزه، شهر، معماری معاصر.

1- مقدمه

فرهنگ مردم هر سرزمینی در طول تاریخ و با توجه به شرایط اجتماعی و اقلیمی و حوادث تاریخی رخ داده در آن سرزمین شکل گرفته است. از این رو ساکنین یک شهر، منطقه یا کشور، با توجه به اشتراکات فرهنگی، زبانی، نژادی، قومی، مذهبی و... به دلایل مختلف از جمله حس وطن پرستی، عشق به زادگاه، ملی گرایی و... همواره سعی داشته اند شاخص های هویتی خود را تقویت کنند و معماری یکی از ابزارهای مناسب برای دست یابی به این هدف بوده است. بدون تردید معماری تنها به لحاظ فرمی و حتی عملکردی حائز اهمیت نبوده، بلکه نقش معماری در تداعی معانی و انتقال مفاهیم نیز جایگاه ویژه ای دارد [1].

مردم هر منطقه از یک سو با معماری خاص خود، گاه عمداً و گاه غیر عمد، محل زندگی خود را از دیگر شهرها و مناطق متمایز می کردند، چنانچه می توان انواع متفاوت از معماری در مناطق مختلف ایران که در سبکهایی از جمله خراسانی، رازی، آذری،... نمود پیدا کرده است، را نام برد. بحران هویت و بی نظمی فزاینده در سیمای شهرها و بناهای معاصر، ارزش های نهفته در تجارب گذشتگانمان را هر روز بیش از پیش نمایان می سازد [2]. از سوی دیگر با ایجاد بناهای خاص و منحصر بفرد، سعی داشتند شاخص های هویتی شهر یا منطقه خود را